

Schotland, weer of geen weer (deel 4 en slot)

Zaterdag 7 juni. Handadag!

Het weerbericht spreekt van een beetje zon en een beetje regen maar wel veel wind!

In de vroege ochtend is het aan de horizon knap donker en we maken dan ook geen haast om de eerste boot, die om 10 uur vertrekt, te halen.

Zo rond half twaalf verschijnen er weer blauwe plekken in het wolkendek en rijden we vanuit Scourie een kilometer of 4 noordwaarts. Helemaal aan het eind van het Loch is een klein piertje aangebracht. Daar staan ook drie huizen en een visrestaurant die tezamen het dorp Farbet vormen.

Om 12 uur stappen we in de metalen motorvlet die ons in krap 10 minuten naar het vogeleiland Handa brengt. We varen er aan de landzijde vlak langs en zien dat het daar schuin naar het Loch afloopt.

Er zijn zelfs wat zandstranden en duinen zichtbaar. In het uiterste Zuid-Oosten van Handa heeft zich een natuurlijke baai gevormd en hier stappen we uit de vlet op het strand.

Al snel na de ruïnen scheren een aantal kleine jagers in een sierlijke vlucht om ons heen. Ik probeer ze te volgen met de videocamera, maar dat valt best tegen. Toch loont het de moeite, want ze roepen onophoudelijk tot heel dichtbij en aan het microfoontje mankeert niets. We tellen een twintig vogels die ongeveer gelijk verdeeld zijn in lichte en donkere fasen. Iets verder wordt het terrein zo zompig dat men er een knuppelpaadje heeft aangelegd voor bezoekers op gympen en sandalen. We zijn kennelijk het domein van de grote jagers genaderd en zien er een aantal rondvliegen, die soms tot vlakbij het pad neerstrijken.. De beruchte scheervluchten op betreders van hun broedgebied blijven uit. Kennelijk zijn ze vertrouwd met de bezoekers op het pad en hebben ze alleen wat te duchten van al te fanatieke fotografen. Met dat al blijken we het eiland in zijn geheel overgestoken te hebben, want ineens staan we oog in oog met de Atlantische Oceaan, zo'n 90 meter onder ons. Zo vertrouwd als de zee voor ons is: toch zijn we van dit schouwspel onder de indruk.

Wanneer onze ogen na enige tijd aan dit beeld gewend zijn valt ons een andere beweging op: ontelbare zwarte stippen die van en naar een punt snellen buiten het gezicht onder ons.

Het pad volgt nu de grillige kustlijn aan de bovenkant en even verder krijgen we de landingsplaats van de zwarte stippen in beeld. We kijken langs een loodrechte wand omlaag en zien op regelmatige afstanden zwarte strepen tegen het wit afsteken.

Door de kijker worden de zwarte strepen krioelende massa's alken en zeekoeten die elkaar staan te verdringen op elke plek die beschikbaar is. Ervoor hangt een wolk van vogels bezig met af en aan te vliegen. Van een landingstechniek is nauwelijks sprake. Het is pletten of geplet worden. Met hoge snelheid naderen en je op de rand laten

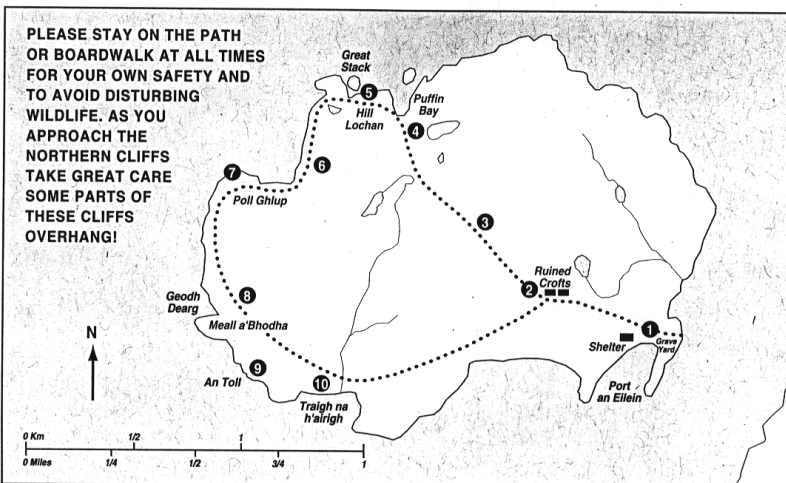
vallen is het devies. Het lijkt of alles vol is, toch komen er nog meer bij en vliegen anderen er tussendoor ook weer heelhuids vandaan.

We zien ze zo ver het oog strekt naar - en vanuit zee vliegen en er drijven bovendien zwarte vlekken alken en koeten rond. Dat kan toch nooit tegelijkertijd op die richels....!

Voor een goed verloop wordt zo druk gecommuniceerd dat dit geluid met gemak het gedonder van de oceaangolven overtreft. Wie nou welk geluid maakt is absoluut niet te onderscheiden. Hooguit valt een drieteenmeeuw op met zijn "kittie week", die dan in staat blijkt om zelfs dat te ontstijgen.

De aanwezigheid van die enorme massa vogels wordt de toch al verbijsterde bezoeker ook op een andere wijze duidelijk.

Zo gauw je de rand van het eiland nadert ruik je het al, maar valt het nog niet zo op. Pas als de wind langs de wand op je toekomt springen spontaan de tranen in je

The walk to the Great Cliffs

De schipper zal voor het laatst om 5 uur de meest halsstarrigen op komen halen.

In een klein stenen schuurtje krijgen we van een student enige voorlichting over de regels die we in acht dienen te nemen en we kunnen vertrekken. Nou is het niet bepaald nodig er gelijk flink de pas in te zetten, want Handa meet ongeveer 2x2 km. Daarvan is de helft niet eens toegankelijk. Bij de enige splitsing (want op de paden moeten we blijven) die het eiland rijk is kiezen we voor de richting Noord-West die uitkomt bij de "Puffin Bay". Een kleine informatiefolder meldt dat we direct de "Ruined Crofts" zullen passeren. Hier hebben tot 1847 acht gezinnen gewoond die zich in leven hielden met wat het eiland en de zee voortbrachten. Uit hun midden werd stevast de oudste weduwe als koningin gekozen. Om de vrede op deze steenpuukel te bewaren werden onderlinge conflicten aan haar voorgelegd en een ieder legde zich neer bij haar ongetwijfeld wijs besluit.

ogen van de penetrante ammoniakgeur die als een muur op je af komt. Logisch, wanneer je met z'n allen een wand van 100 m hoog volledig wit kunt kakken.

Het geurend hoogtepunt ligt echter daar waar de afstand tussen de kakkers en de bezoekers het kleinst is en dus het maken van scherpe video-c.q. fotobeelden het grootst. Hier hou je het maar een paar minuten vol of je reuk- en traanbuizen begeven het.

En juist van hier heb je een uitstekend zicht boven op de rots en.... de papegaaiduikers. De platte top is weelderig met gras begroeid en daarin zien we ze regelmatig verdwijnen, dan wel er uit te voorschijn komen.

Ware vliegkunstenaars zijn de Noordse-Stormvogels. Voor mijn gevoel klopt er niet veel aan deze vogels. Het lijf is eigenlijk te kort en te dik en de vleugels te lang en te smal om goed te kunnen vliegen, maar ze op de thermiek te zien zweven zonder ook maar de minste moeite is een genot.

Ze komen soms zo dicht onder ons langs, dat we de onderlinge veertjes op de rug en vleugels zien bewegen. Maar van de wijze waarop de Noordse Stormvogel op de richels landt krijg je spontaan nog meer tranen in je ogen. Het lukt maar zelden bij de eerste poging. De plek is te smal, de vleugels te lang, de wind te sterk en de poten te zwak. En is alles gunstig voor succes, dan zit er al een concurrent. Daar krijg je pas erg in als je een vogel volgt. Bij het aanvliegen worden pas laat de poten uitgestoken en moeten de vleugels de vaart afremmen.

Hebben de poten eenmaal grip dan wil de vogel daar onmiddellijk op doorzakken, want hij is niet gewend erop te staan. Gelijktijdig doet hij verwoede pogingen de lange vleugels na de laatste klappen enigszins netjes op te bergen en raakt hij alsnog uit evenwicht.

Het lijkt er veel op dat het leven van de Noordse Stormvogel alleen bestaat uit aan "land" komen.

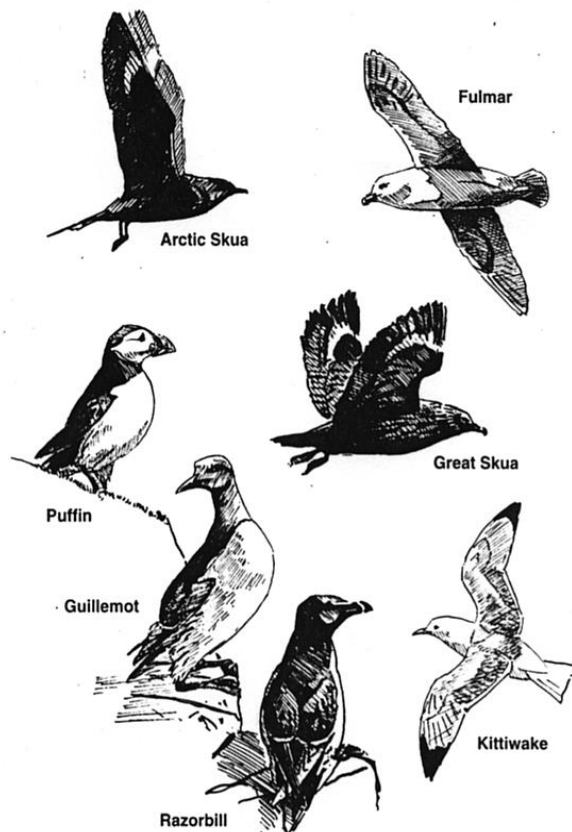
Maar goed dat de KLM de knobbelzwaan gekozen heeft voor de reclamefilmpjes en niet de Noordse Stormvogel.

Tegen de tijd dat we verzadigd zijn van al deze beelden ruiken we niets meer, is onze voorraad traanvocht op en hebben we nog een kwart van het pad af te leggen. Een bord "Danger. Overhang" maant ons tot voorzichtigheid. Maar goed ook want we staan voor een gat en niet zo'n kleintje ook. Oceaangolven hebben aan de voet van deze plek zoveel materiaal weggeslagen dat uiteindelijk een door erosie losgeraakte kolom inzakte. Het waarschijnlijk zachte gesteente is daarna door het zeewater afgebroken en weggespoeld..Wat overblijft is dat gat met een diameter van ~30 meter en een hoogte van om en nabij de 80 meter. Ver onder ons rollen van twee kanten golven de openingen binnen om daar met een hoop geraas en gesis kapot te slaan. En zelfs van de wand in dit gat zien we alken en zeekoeten af en aan vliegen.

Bijna bij de al eerder genoemde enige splitsing van het eiland kijken we landinwaarts over de baai uit en zien we in de verte Scourie en de camping liggen.

Onze reuk keert terug, we stinken allebei stevig naar ammoniak. Het is 10 over 5 en de Schotse schipper kijkt boos.

We hebben in het visrestaurant (met uitzicht op Handa) heerlijk vis gegeten, waarschijnlijk gevangen door dezelfde schipper.

The Scottish Wildlife Trust is the leading Scottish voluntary organisation working for the conservation of all forms of wildlife and their habitats.

For further information and details of membership, please contact:

Scottish Wildlife Trust
Cramond House, Kirk Cramond,
Cramond Glebe Road, Edinburgh EH4 6NS
Tel: 0131 312 7765

Het schrijven van dit vakantie verslag ligt in deze periode ver achter ons en we zijn bezig met terugzien naar... Dan zoek je vanzelf het geheugen af naar het hoogtepunt van het Schots vakantiegenot en we zijn beiden niet goed in staat daar de absolute kraker aan te wijzen.

Zelfs na de periode Handa zijn er zulke fantastische ervaringen zoals bij Durness. Daar staan we op een 1-baansweg vast in de waarschijnlijk enige echte Schotse file. Alle verkeer voor ons ; een Duitse camper, een hoogbejaarde Engelse Bedford en een aftandse Deense Peugeot, zijn niet meer voor- of achteruit te krijgen.

De impulsen om direct nieuwsgierig uit de auto te springen, zijn na deze weken behoorlijk afgestompt, maar na enkele minuten gaan we toch eens polshoogte nemen. Er blijkt een kudde schapen voor de camper te staan , die niet meer heen of weer wil.

De Duitser wacht en wij wachten gewoon mee. Het uitzicht is fantastisch. Achter ons verschijnt een

krakkemikkig Engels autootje. Een deur gaat open en er vliegt een trein zwart en wit uit vergezeld van schelle fluittonen. Binnen de kortste keren komt er beweging in de file en passeren we de kudde, die ineens naast de weg geparkeerd blijkt te staan op hun plaats gehouden door drie schaareshonden.

Dan schrijven we maar minder over die grandioze uitzichten in het uiterste Noorden. Hier krijgt het woord 'verlaten' pas echt betekenis.

We slikken?? Alles over de whiskytrail en het bezoek aan zo'n stokerij.

Misschien komen we nog eens terug op het bezoekerscentrum van "Boat on Garden". Door

opgestelde telescopen kijk je op het nest van een stel visarenden. Maar je kunt er ook op t.v. life beelden van het nest zien., opgenomen door een camera die schuin er boven is aangebracht.

Onze tijd zit erop. De boot wacht. De familie, het huis en de tuin wachten. In twee dagen rijden we naar Hull. De regen valt van s'morgens vroeg tot s'avonds laat met bakken uit de hemel. Toch...."Schotland we komen terug" weer of geen weer.

Coby en Dick Passchier

Oud Nieuws

Deze keer in "Oud Nieuws" een bijdrage van R. Vlek uit A'dam over ornithologische waarnemingen uit 1884

van T. Nieuwenhuisen jr. uit Lisse onder zijn pseudoniem *Philornis*

WEKELIJSCH TIJDSCHRIFT VOOR VOGELLIEFHEBBERS, -KWEEKERS EN -HANDELAARS.
OFFICIEEL ORGAAN DER VEREENIGING VAN VOGELLIEFHEBBERS.

Bestellingen worden door alle Boekhandelaren en den Uitgever aangenomen. Prijs / 5.20 per jaar; franco per post / 6.—

Voor België 12 frs.

REDACTEUR

A. NUIJENS

Bureau, Damrak 62, Amsterdam.

UITGEVER

ALLERT de LANGE

Advertentiën 15 cts. per regel, groote letters en vignetten worden naar plaatsruimte berekend. Herhaalde plaatsingen met belangrijke korting. Vraag, aanbod en ruil 10 cents per regel.

N° 26

AMSTERDAM, 28 MAART 1884.

3. JAARG.